

staaet saa slet over for Udlandet, over for samtlige Udlandets Magter som under Ministeriet Estrup; men det kan være, at det kan vise sig, at vi her ikke se klart og fuldt ud. Der er jo fra Folkethingets Side begjæret Oplysninger med Hensyn til den udenlandske Politik, og jeg tror ikke, at det er berettiget nu at komme ind paa en afgjørende Kritik af Regjeringens Handlinger, saa længe de Oplysninger ikke ligger for, og jeg skal derfor holde min Dom tilbage. (Stemmer: De sælber jo Dommen!) Nei, jeg har ikke sælbt nogen Dom over Regjeringen; jeg siger blot: Vi have intet Dieblift staaet saa slet som nu; men det kan jo maasse være en Overgang til noget Andet, det er altsaa blot en Dom over dette Dieblift, jeg har udtalt, men ikke over Regjeringen. Fordi jeg siger, at vi i Diebliftet staa saa slet, følger deraf ikke, at den Politik, Regjeringen har fulgt, ikke i Virkeligheden kan indeholde Momenter, der ere os ukjendte og kunne vise sig nyttige i Fremtiden, eller at Regjeringen maasse kan være aldeles uskyldig i, hvad der er sket. Fordi en Regjering kan staa uheldig i Diebliftet, derfor er det ikke sagt, at den har handlet galt, eller at den ikke kan staa sikker om et halvt Aar. Jeg sælber altsaa ingen Dom over Ministeriets Politik overfor Udlandet, det reserverer jeg mig udtrykkelig imod, i alt Fald ikke, forinden alle Oplysninger foreligge; men jeg siger, at vi have aldrig staaet saa slet som i dette Dieblift; saa at de Herrer have endnu ingen Tilfredsstillelse af, at de af Hensyn til vort Forhold til Udlandet have holdt paa Regjeringen. Det viste sig allerede i Østeraaret, at Regjeringen satte sin Forbliven høiere end de Betragtninger, der vare gjorte gjældende fra vor Side, nemlig Landets Interesse, og det viste sig skarper og stærkere, jo længere Sessjonen frede frem, og derfor var det ogsaa min Opfattelse, at nu maatte den parlamentariske Kamp begynde igjen. Jeg veed nok, at man fra enkelt Side har sagt — jeg har hørt den Ytring gjort gjældende — at den parlamentariske Kamp ikke kan begynde igjen, fordi der ikke er et stort samlet Venstre, men det er en Misforstaaelse. Den parlamentariske Kamp har Intet at gjøre med eet Venstreparti. Den føres og er bleven ført i Udlandet — de Herrer kunne i saa Henseende tage baade Frankrig og Tydskland — med flere Partier, med flere samvirkende Oppositionspartier. Kun i England findes der eet Oppositionsparti, men det er næsten ingen andre Steder Tilfældet, og om der er eet eller flere Oppositions-

partier, har Intet med den parlamentariske Kamp at gjøre. Men een Ting er der, som er Betingelsen for, at den parlamentariske Kamp kan føres, det er Oppositionens Villie til at samarbejde til det sælles Maal, det vil jeg indrømme; men det har Intet at gjøre med eet Parti. Jeg siger, at jeg havde troet, at det var Noget, der vilde være sket og burde ske, og jeg ser ikke i Diebliftet nogen Hindring derfor, og jeg saae heller ikke nogen Hindring derfor i Østeraaret. Thi hvad der egentlig bragte Uenigheden tilveie tidligere i Oppositionen var Spørgsmaalet om Finantslovens Regtelse, og det var salbet hørt, efter at det Spørgsmaal havde tabt sin praktiske Betydning. Jeg siger, at efter de Erfaringer, der forelaa i den foregaaende Samling, hvor mit Parti som det talrigste havde Ansvar for den politiske Udvikling, var der ikke Andet at gjøre end at række Haanden til Forsoning, og dette Skridt, som vi gjorde til de yderste Konsekvenser for at saae Fred og Ro i Landet, er blevet viist tilbage, man har ikke brudt sig derom; skjøndt man godt kunde modtage det, man vilde det ikke. Derfor er der ikke Andet at gjøre end paany at optage den parlamentariske Kamp, og jeg vil anse det for rigtig at gjøre det, naturligvis saa længe som muligt indenfor Lovlighedens Grændser og med alt tilbørligt Maadehold. En parlamentarisk Kamp involverer ikke, at man skal gaa til de yderste Midler og stille de største Fordringer. Vi ere nu komne tilbage, og vi ere efter Valgene ikke Mjertal. Dette er ganske naturligt; thi efter at Forsøg paa at tilveiebringe Fred ere mislykkede og tilbageviste, gaar Stemningen altsaa i Retning af en mere yderliggaaende Fremgangsmaade. Vor nuværende Stilling er et Mindretals og det mindste Mindretals i Thinget. Vi have altsaa ikke mere noget Ansvar for, hvorledes den politiske Udvikling kommer til at gaa i denne Samling, men jeg tilstaa, jeg tror ikke, at vi gaa lyse Lider imøde, og jeg venter det ikke. Jeg tror, at det skal vise sig, at det ikke var klogt, at man modsatte sig de Forsøg paa Lovlig, der vare gjorte fra vor Side, og den Tid er maasse ikke saa fjern, da man vil komme til at fortryde det. Vi have i den Del af Samlingen, der nu er tilbage, som et Mindretal ikke at indtage nogen fremstødt Stilling. Det er efter min Mening vor Opgave at støtte Meningsfæller, selv om de ikke høre til vort Parti, og støtte Enhver, der her i Sagerne stiller sig paa et saadant Standpunkt, som stemmer med vort Program's Interesser og Fordringer, hvad enten han hører til det ene Parti